

VÝTVARNÁ VÝCHOVA ROČNÍK: 5

Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Názov predmetu	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
Ročník	5. ročník
Časový rozsah výučby ŠVP/ŠkVP	1 hodina, spolu 33 vyučovacích hodín 1/0 h.
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Nižšie sekundárne vzdelávanie ISCED 2
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Predmet výtvarná výchova nižšieho sekundárneho vzdelávania plynulo nadväzuje na výtvarnú výchovu v primárnom vzdelávaní. Naďalej vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou – z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebavyjadrovania sa. Rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Vzhľadom na psychický vývin zodpovedajúci veku, ustupuje spontánny prístup k vyjadrovaniu seba samého a vyjadrovaniu vonkajších podnetov. Väčšina žiakov v tomto období stráca svoju prirodzenú výrazovosť. VV sa musí podieľať na tejto transformácii. Uskutočňuje sa to:

- dôrazom na objaviteľský prístup k technikám, vyjadrovacím prostriedkom a médiám,
- nahradením nedostatku formálnych zručností pri vyjadrovaní reality, postupmi ktoré takéto zručnosti nevyžadujú;
- väčším dôrazom na myslenie žiaka, na príčinné súvislosti, vzťahy medzi javmi a poznávaciu funkciu umenia i vlastného vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami;

Ťažisko sebavyjadrovania sa, oproti primárnemu vzdelávaniu, prenáša na iné oblasti aktivity. Do vyučovania sa zaraďujú prostriedky a činnosti, ktoré rozširujú možnosť poznávacieho procesu žiaka a dovoľujú mu naplniť jeho prirodzené ambície vo vizuálnom vyjadrení skutočnosti, po poznávaní formálnej i obsahovej štruktúry sveta, po presnejšom zobrazení pozorovaných vzťahov, po vyššej technickej dokonalosti prejavu. Zapája sa koncepčné i konštrukčné myslenie, ktoré je uvádzané do vzťahu s estetickým. Detskú spontánnosť má postupne nahrádzať aj dospelý ekvivalent- otvorenosť, sviežosť, vedomostná tvorivosť.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Ciele výtvarnej výchovy na úrovni nižšieho sekundárneho vzdelávania sú:

Kognitívne ciele:

- poznávať jazyk vizuálnych médií – jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií;
- rozumieť im, a tak zvyšovať uvedomelosť reflexie vizuálnej kultúry. Poznávať a

- vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich;
- poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia a iné kultúry;
- cez vlastnú činnosť žiaka uvádzať k poznaniu a vedomej reflexii sveta vizuálnych znakov (multimédiá, reklama, výtvarné médiá, architektúra, dizajn), k vedomému používaniu zobrazovania a jeho kritickej selekcii;

Senzomotorické ciele:

- Vedome rozvíjať tvorivosť;
- Umožniť žiakovi vývoj od detského, spontánneho spôsobu vyjadrovania k vyjadrovaniu cieľavedomému, s dôrazom na vlastný prístup, vlastný názor a vkus;
- Naďalej rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov;
- Prostredníctvom VV rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch;
- Formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník;

Socioafektívne ciele:

- Formovať kultúrne a postoje;
- Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií, ale na úrovni aktuálneho vnímania problematiky vyjadrovania sveta umením;
- Formovať celistvú osobnosť; Prístupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnosného a zážitkového vyučovania;

Primárnym cieľom predmetu je prostredníctvom autentických skúseností získaných z výtvarných činností nadväzujúcich na predmet v predchádzajúcom ročníku, rozvíjať manuálne zručnosti (nástroje, technika, proces), duševné spôsobilosti (predstavivosť, fantázia, tvorivosť), vedomosti (základné slohy, štýly, architektúra). Predmet vedie k získaniu základných kompetencií, v oblasti kultúry, ktorá je dominantnou oblasťou spoločenských komunikačných procesov.

Vo výtvarnej výchove je väčšina vedomostí získavaná a zároveň overovaná prostredníctvom praktických činností žiaka; časť vedomostí o výtvarnom umení a vizuálnej kultúre sa utvára počas motivačnej, expozičnej a diskusnej časti vyučovacej jednotky a je podporená vizuálnymi materiálmi (edukačné DVD, knihy, časopisy).

Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelania sa naučil:

Formálne zručnosti:

- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí);

- dokázať vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film, komiks), rám, pohľad (obraz), charakteristický tvar (plastika);
- hrať sa s jednoduchými animačnými trikmi, kamuflážou a napodobneninou (filmový trik, kulisa, maskovanie, mimikry);
- vytvárať formálne série z jedného motívu a jednoduché variácie motívu;
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, fotografovania, priestorového vytvárania objektu, plastiky a skulptúry, vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnerskeho návrhu, tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať – prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty;
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce Liptovské Sliache (regiónu), svojho sociálneho prostredia, vo svojom vyjadrovacom procese spracovať charakteristické podnety rôznych (vybraných) tendencií umenia 20. st. až po súčasnosť;
- vo svojom vyjadrovacom procese (výtvarnom, hudobnom, literárnom) spracovávať podnety z iných predmetov;

Technické zručnosti:

- zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixky, uhlík, drevko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtľa, valček a pod.);
- kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania, zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palete i na obraze;
- vyfarbovať tvar, plochu viacerými spôsobmi prostredníctvom štetcového rukopisu, zvládnuť konštrukčno-technické úkony s materiálmi (krčenie, zohýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, vrstvenie a pod.);
- zvládnuť techniku konštrukcie vonkajšieho tvaru – balenie, obliepanie, obväzovanie, odrôtovanie;
- zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov, otláčania do modelovacej hmoty a jednoduchého odlievania reliéfu do sadry;

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Téma: *Základné prvky výtvarného vyjadrovania*

Obsahový štandard:

- Figurína v kompozícii zložená z odtlačkov z rôznych predmetov;
- Zobrazenie kontrastných charakterov podľa materiálov;
- Koláž a práca s materiálmi;

Výkonový štandard:

- Žiak vie vyhľadávať a dopĺňať základné prvky výtvarného vyjadrovania. Vie sa výtvarne vyjadriť;

- Má základné poznatky o farbách a farebnej hmote. Vie zobraziť sledovaný tvar, doplniť ho podľa vlastnej predstavivosti a fantázie;
- Aktívne pracovať s materiálom rôzneho povrchu. Rozvíjať pozorovacie schopnosti a zmysel pre priestor;

Téma: *Kompozičné možnosti a princípy kompozície, zobrazenie viditeľného sveta*

- Farba a línia;
- Výtvarné kompozície ;
- Mierka (zmenšovanie, zväčšovanie)
- Maľba zátišia zložitého predmetu;

Výkonový štandard:

- Žiak zvláda základné motorické úkony s rôznymi nástrojmi. Vedome umiestňuje tvar v rôznych častiach plochy;
- Vie vyjadriť plošný a priestorový tvar. Presne rozmiestniť farebné línie skúmaných predmetov;
- Žiak vie vytvárať stopy alebo tvary priamym telesným dotykcom.

Téma: *Výtvarné činnosti inšpirované dejinami*

- Ranokresťanské a byzantské umenie;
- Ľudové tradície a zvyky počas sviatkov;

Výkonový štandard:

- Zachytiť presnú líniu tvarov;
- Diskutovať o tradičných atribútoch zobrazenia objektu, predmetu a postavy;
- Zvyšovať svoju zručnosť pri práci s rôznym materiálom a novými technikami;

Téma: *Podnety výtvarného umenia:*

- Inšpirácia rímskym a gréckym umením;

Výkonový štandard:

- Mať osvojené základné vedomosti o vybraných artefaktoch daného historického obdobia;

Téma: *Podnety literatúry*

- Pohyblivý obraz- akcia a atrakcia;
- Operácie s ilustráciou;

Výkonový štandard:

- Mať základné vedomosti o vzniku filmu;
- Komponovať plochu s niekoľkými postavami v konkrétnom prostredí;

- Interpretovať ilustrácie na predložený alebo vymyslený príbeh;

Téma: *Podnety dizajnu*

- Dizajn a ľudské telo ;
- Logo;

Výkonový štandard:

- Žiak vie aktívne a samostatne hľadať riešenia výtvarného problému;
- Dekoratívne riešiť plochu v úžitkovej grafike, tvorivo prepojiť písmo a motív;
- Žiak vie porovnať jednotlivé média, pozná ich špecifiká;
- Žiak vie štylizovať, vie nakresliť vlastné poňatie (vnímanie) hudobného motívu;

Téma: *Porovnávacie, kombinačné a súhrnné cvičenia*

- Poznať a porovnávať rôzne médiá;

Výkonový štandard:

- Žiak má vedomosti o krajine svojho okolia, o tradíciách svojho regiónu;

Téma: *Podnety hudby*

- Výtvarné stvárnenie nálady a rytmu hudobnej skladby;

Výkonový štandard:

- Správne vnímať ornament ako prejav rytmu, symetrie a asymetrie;
- Žiak vie štylizovať, vie nakresliť vlastné poňatie (vnímanie) hud.motívu

Téma: *Tradícia a identita*

- Ornament;

Výkonový štandard:

- Žiak má vedomosti o krajine svojho okolia, o tradíciách svojho regiónu, správne vnímať ornament ako prejav rytmu, symetrie a asymetrie

Téma: *Abstraktné umenia*

- Nefigurálne vyjadrovacie prostriedky;
- Nezámerné tvarové, farebné a kompozičné rekombinácie a novotvary;

Výkonový štandard:

- Aktívne pracovať s vlastnou fantáziou;
- Vedieť správne zachytiť tvar v jeho farebnej i kompozičnej štruktúre;

Téma: *Podnety tradičných remesiel*

- Modelovanie, pletenie;

Výkonový štandard:

- Objaviť nové technické možnosti, získať záujem o tradičné ľudové remeslá;
- Rozvíjať manuálnu zručnosť;

Téma: *Negatíva a pozitíva v plošnom vyjadrovaní*

- Kompozícia;

Výkonový štandard:

- Rozvíjať predstavivosť;
- Vnímať časť celku ako jeho neodmysliteľnú súčasť;

Téma: *Výtvarné umenie a životné prostredie*

- Krása prírody a predmetov vytvorených človekom;
- Kompozícia postáv so zachytením pohybu;
- Štruktúra rastlinného organizmu;

Výkonový štandard:

- Rozvíjať detskú fantáziu a predstavivosť;
- Vnímať potrebu zdravého životného štýlu;
- Vnímať potrebu ochrany životného prostredia;
- Správne zachytiť postavu v pohybe;

4. Metódy a formy

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť využívame motivačné metódy, ako je motivačné rozprávanie (približovanie obsahu učenia), motivačný rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), motivačný problém (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), motivačnú demonštráciu (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozičné metódy využívame pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva), rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), demonštračná metóda (demonštrácia obrazov), pozorovanie (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), manipulácia s predmetmi (práca so symbolom, didaktická hra). Využívame i IKT zdroje.

Organizačné formy, ktoré môže učiteľ použiť vo vyučovaní:

- frontálne vyučovanie

- skupinové vyučovanie
- diferencované a individualizované vyučovanie

5. Učebné zdroje:

- výstavy
- časopisy
- ilustrácie detských i moderných ilustrátorov
- IKT

6. Hodnotenie:

Hodnotenie má v prvom rade funkciu motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Učiteľ musí brať ohľad na nadanie žiaka, na jeho schopnosti, ambície a vkus. Pri hodnotení má prednosť porovnávanie výkonu žiaka s predošlým jeho výkonom.

Forma hodnotenia:

- osobný rozhovor so žiakom
- sebahodnotenie
- diferencovaný prístup
- hodnotenie výtvarného prejavu na každej vyučovacej hodine

VÝTVARNÁ VÝCHOVA 6. ROČNÍK

Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Názov predmetu	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
Ročník	6. ročník
Časový rozsah výučby ŠVP/ŠkVP	1 hodina, spolu 33 vyučovacích hodín 1/0 h.
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradiície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Nižšie sekundárne vzdelávanie ISCED 2
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Predmet výtvarná výchova (ďalej VV) vychádza z autentických skúseností žiaka získaných výtvarnou činnosťou – z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebavyjadrovania sa. Rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít.

Ťažisko sebavyjadrovania sa oproti primárnemu vzdelávaniu prenáša i na iné oblasti aktivity. Detskú spontánnosť má postupne nahrádzať jej dospelý ekvivalent – duchovná otvorenosť a sviežosť, spojená s pribúdaním vedomej tvorivej operatívnej činnosti. Vyučovanie VV je programovaný a riadený proces, v ktorom ale učiteľ iniciuje, rešpektuje a podporuje nápady a individuálne riešenia žiaka.

2. Ciele predmetu

Ciele výtvarnej výchovy na úrovni nižšieho sekundárneho vzdelávania sú:

Kognitívne ciele

- Poznávať jazyk vizuálnych médií – jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií. Rozumieť im a tak zvyšovať uvedomelosť reflexie vizuálnej kultúry.
- Poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich. Poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia a iné kultúry.
- Cez vlastnú činnosť žiaka uvádzať k poznaniu a vedomej reflexii sveta vizuálnych znakov (multimédiá, reklama, výtvarné médiá, architektúra, dizajn), k vedomému používaniu zobrazovania a jeho kritickej selekcii.

Senzomotorické ciele

- Vedome rozvíjať tvorivosť.
- Umožniť žiakovi vývoj od detského, spontánneho spôsobu vyjadrovania k vyjadrovaniu cieľavedomému, s dôrazom na vlastný prístup, vlastný názor a vkus;
- Naďalej rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov;
- Prostredníctvom VV rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch;
- Formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník;

Socioafektívne ciele

- Formovať kultúrne a postoje;
- Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií, ale na úrovni aktuálneho vnímania problematiky vyjadrovania sveta umením;
- Formovať celistvú osobnosť;
- Prístupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania;

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Vo výtvarnej výchove je väčšina vedomostí získavaná a zároveň overovaná prostredníctvom praktických činností žiaka; časť vedomostí o výtvarnom umení a vizuálnej kultúre sa utvára počas motivačnej, expozičnej a diskusnej časti vyučovacej jednotky a je podporená vizuálnymi materiálmi (edukačné DVD, knihy, časopisy).

Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelania sa naučil:

Formálne zručnosti:

- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu;
- dokázať vybrať časť videnej skutočnosti za účelom, vytvárať formálne série z jedného motívu a jednoduché variácie motívu;
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, priestorového vytvárania objektu, plastiky a skulptúry, vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnerskeho návrhu;
- tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať – prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty;
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce Liptovské Sliache (regiónu), svojho sociálneho prostredia, vo svojom vyjadrovacom procese spracovať charakteristické podnety rôznych (vybraných)

tendencií umenia exa 20. st. až po súčasnosť, vo svojom vyjadrovacom procese (výtvarnom, hudobnom, literárnom) spracovávať podnety z iných predmetov.

Technické zručnosti:

- Zvládnuť narábanie s rôznymi materiálmi;
- Kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania;
- zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palete i na obraze;

Téma: Výtvarný jazyk (základné prvky výtvarného vyjadrovania)

Obsahový štandard:

- Mierka a proporčné vzťahy, operácie s proporciami;

Výkonový štandard:

- *Žiak má:* spoznať základné proporcie v plošnom a plastickom vyjadrení; poznávať a porovnávať ich vo svojom výtvarnom vyjadrení;
- *Žiak dokáže:* zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer); zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixy, uhlík, drierko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtľa, valček a pod.); kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania; rozvíjať svoje schopnosti a získať zručnosti v oblasti vnímania skutočnosti;
- *Žiak vie:* použiť približovanie a vzd'aloovanie, zväčšovanie a zmenšovanie časti alebo výseku kompozície; využívať mierku predmetu, jeho opakované radenie a využívať farebnú perspektívu;

Téma: Možnosti zobrazovania videného sveta

Obsahový štandard:

- kreslenie figúry podľa skutočnosti a pamäti;

Výkonový štandard:

- *Žiak má:* nakresliť figúru podľa videnej skutočnosti; zobraziť figúru pamäti a detaily podľa skutočnosti (šport, tanec, škola,...); zobraziť figúru v pohybe;
- *Žiak vie:* namaľovať alebo nakresliť figúru so správnymi proporciami pamäti aj podľa skutočnosti; použiť základy kresby, linku a valérové zdôraznenie fáz pohybu; zvládnuť kresbu uhlíkom, tieňovanie, lavírovanie, využiť možnosť modelácie šrafovaním, maľba temperovými farbami alebo pastelom;
- *Žiak dokáže:* zvládnuť vybranú techniku; narábať s nástrojmi /ceruza, pero, štetec, uhlík, drierko; pochopiť zobrazovanie figúry v dejinách výtvarného umenia;

Téma: Podnety výtvarného umenia (médiá, štýly, procesy, techniky, témy)

Obsahový štandard:

- Kinetické /svetelné umenie, op-art;

Výkonový štandard:

- *Žiak má:* vytvoriť kinetický objekt (sci-fi objekt), v ktorom využije pohyb vo vzduchu alebo dotyk; navrhnuť svetelný objekt; popísať zaujímavé ukážky umenia op-artu;
- *Žiak vie:* pochopiť pôsobenie pohybu a rovnováhy, tieňa a svetla; pracovať s rôznymi materiálmi (papier, špajdle, tenký plech, a pod.);
- *Žiak dokáže:* využiť tvorivosť na optické hry; pochopiť kinetické umenie a porovnať ho s futurizmom;
- *Žiak má:* poznať umenie op-artu jeho základné poznávacie znaky; vedieť rozkresliť tvar predmetu a pozadia do pásov (štvorcov), aby vytváral ilúziu priestorovosti;
- *Žiak dokáže:* zvládnuť technické základy usporiadania čierneho-bielej (farebnej) kompozície; pochopiť optické hry v op-artovom obraze; kresliť tušom, maľovať temperami, využiť kombinované techniky, koláž; nájsť a použiť charakteristické prvky op-artu;
- *Žiak vie:* vizuálne schopnosti svetla tieňa a pohybu prvkov;

Téma: Podnety výtvarného umenia

Obsahový štandard:

- stredoveké a gotické umenie;

Výkonový štandard:

- *Žiak má:* poznať základné znaky stredovekého a gotického umenia; zvládne vytvoriť vitráž, knižnú ilumináciu alebo dielo inšpirované rytierskym brnením, erbom;
- *Žiak dokáže:* vybrať historické inšpirácie a techniky k svojmu dielu a imitovať vo svojich prácach; odôvodniť výber časti alebo prvkov zaujímavé / nezaujímavé, podstatné, nepodstatné/;
- *Žiak vie:* nájsť znaky gotického slohu v architektúre; posúdiť historickú hodnotu stredovekých pamiatok – chrámov, hradov, výzdoby – vitráží;

Téma: Podnety fotografie

Obsahový štandard:

- Inscenovaná fotografia;
- kresba svetlom, zmeny osvetlenia – vplyv na plasticitu;

Výkonový štandard:

- *Žiak má:* získať gramotnosť vo fotografovaní; pochopiť tvorbu výrazových prostriedkov fotografie;
- *Žiak dokáže:* vytvoriť terén (plastelína ,textúry, priesvitné materiály) a rôzne ho nasvecovať; pochopiť zmeny výrazu prostredia vplyvom svetla; vyskúšať inscenovanú aj čiernobielu fotografiu;
- *Žiak vie:* porovnávať a rozoznávať originálne a pôsobivé fotografické momenty a pôsobenie svetla;

Téma: Podnety filmu a videa

Obsahový štandard:

- vzťah obrazu a zvuku vo filme hudba, hlas a slovo, strih;

Výkonový štandard:

- *Žiak má:* poznávať moderné smery filmového umenia; získať zručnosti pri práci s prehrávaním a kombinovaním;
- *Žiak dokáže:* pochopiť vo filmovej tvorbe zvukové, ruchové, hudobné, slovné aj narozprávané motívy a ich pôsobenie; odôvodniť nemé obrazy a ich výrečnosť; vysvetliť používanie ticha;

Téma: Podnety architektúry

Obsahový štandard:

- urbanizmus /plán mesta, štruktúra zón, doprava, uzly, vzťah ku krajine, mesto a dedina/;
- fantastické priestory;

Výkonový štandard:

- *Žiak má:* sa zoznamovať s jazykom architektúry s jej racionálnosťou a funkčnosťou; znázorniť pohľad na mesto zhora, farebné mapy alebo plány; poznať význam komunikácií, rozčlenenie mesta na zóny s predpokladom fantastických predstáv;

- *Žiak dokáže:* využiť vhodnú techniku – kresbu, kolorovanú kresbu, koláž ,asambláž; vymyslieť plány alebo mapy mesta, dediny a zrealizovať model;
- *Žiak vie:* využiť lietajúce, nadzemné, pozemné, svety; si uvedomiť konštrukčné predpoklady prvkov, tvarov v priestore, význam svetla, hmoty, materiálu pôsobenie výrazu k prostrediu;

Téma: Podnety dizajnu

Obsahový štandard:

- odevný dizajn /časť odevu, doplnok/;

Výkonový štandard:

- *Žiak má:* navrhnuť časti odevu, doplnok (pre človeka, zviera, fantastickú bytosť); využiť odevný a textilný dizajn; dbať na funkčnosť, vlastnosti a výraz materiálov; rozvíjať predstavivosť a tvorivosť;
- *Žiak dokáže:* vytvoriť model z papiera alebo látky – hra na módného návrhára (strihanie, lepenie , šitie ap.); využiť experimentálnu módu a tvorivosť; pozná históriu odievania;
- *Žiak vie:* využiť svojský štýl obliekania a pestuje si vlastný vkus;

Téma: Podnety tradičných remesiel

Obsahový štandard:

- podnety košíkárstva, pletenie

Výkonový štandard:

- *Žiak má:* vytvoriť objekt podľa vlastného návrhu s využitím tradičných remesiel; získavať úctu k tradíciám, tvorcom a dielam svojej krajiny; prijímať, hodnotiť a oceňovať umelecké diela a umelecké prejavy vlastného národa, ale aj iných národov a etník; rozvíjať manuálne zručnosti;
- *Žiak dokáže:* objavovať technické možnosti a využívať tradičné postupy v aktualizovanej podobe; poznávať tradičné spôsoby remeselnej výroby poznať tendencie súčasného umenia jeho inšpirácie a zaujímavé spôsoby tvorby;

Téma: Elektronické médiá

Obsahový štandard:

- Spracovanie a montáž obrazu /vrstvy, filtre, transformácie, farebné variácie /písmo a obraz;

Výkonový štandard:

- *Žiak má:* ovládať základnú gramotnosť s médiami a ovládať základné úkony; sa oboznámiť s operáciami a výtvarným jazykom v digitálnom prostredí; získať tvorivý nie konzumný vzťah k elektronickým médiám; vytvoriť montáž, v ktorej uplatní predstavivosť pri narábaní s obrazom;
- *Žiak dokáže:* využiť možnosti montáže v počítači pri deformácii obrazu, písma; použiť deformácie zrkadlom, kolážou, montáže, roláže, farebné variácie a kombinácie;

Téma: Podnety hudby a literatúry (synestetické podnety)

Obsahový štandard:

- Farebná hudba /objekt, hudobnovizuálny nástroj/alt.: zvuková plastika, objekt/;

Výkonový štandard:

- *Žiak má:* vytvoriť objekt (kinetický, svetelný) alebo obraz koláž, dynamickú roláž, op-art, ktorá umožňuje prepis melódie, rytmu, farby zvuku; navrhnúť hudobný nástroj – tvar, farba, výraz a zvukové kvality;
- *Žiak dokáže:* pochopiť podnety hudobnej kultúry, vzťahy vizuálnej a sluchovej skúsenosti – vizualizácia počutého; prežívať výrazy v rôznych umeniach a uvedomuje si podobné a špecifické vlastnosti a ich výrazové prostriedky; pomenovať a poznávať príbuznosti a odlišnosti, vzťahy medzi hudbou a dizajnom objektov; rozvíjať svoju fantáziu pri tvorbe;

Téma: Podnety rôznych oblastí poznávania sveta

Obsahový štandard:

- Podnety prírodopisu /prírodne štruktúry/

Výkonový štandard:

- *Žiak má:* vytvoriť dielo inšpirované mikro alebo makroštruktúrou organických alebo anorganických prírodnín (rastliny, minerály, živočíšne tkanivá, röntgenové snímky, vrásnenie, geologické vrstvy, kryštály, tepelné, snímky Zeme, kozmické snímky,...); sa inšpirovať vizuálnou stránkou kozmických javov (zatmenie Slnka, mesačné fázy, čierne diery, hmloviny, roje meteoritov, galaxie,...); pochopiť prepojenie oblastí ľudského poznania a jazykom výtvarného umenia; posilniť poznatky z oblasti biológie;

- *Žiak dokáže:* objaviť netradičné výtvarné kvality a pohľady na prírodu; pochopiť vzťah medzi funkčným a estetickým; použiť výtvarné techniky (maľba pastelom, temperovými farbami, grafika , monotypia,...);

Téma: Tradícia a identita (kultúrna krajina)

Obsahový štandard:

- výtvarne reakcie na tradične formy (architektúry odevov, jedál, zvykov ...)

Výkonový štandard:

- *Žiak má:* vytvoriť štúdie tradičnej architektúry analyzovať a transformovať typické znaky a spracovať ich alebo pozorovania života človeka; v prostredí jeho špecifiká a využiť ich v diele, ktoré dokumentuje zmeny a tradície v živote; vedieť formovať a pretvárať prostredie a chápať vlastný názor na prostredie a identitu; sa zamýšľať nad tradíciami, súčasným životom, hľadať kontinuitu a evidovať zmeny;
- *Žiak vie:* vybrať zaujímavé témy (zvyky, jedlá, odevy –nie len kroje, pop kultúru, nové rituály, fantastické udalosti z blízkeho okolia, revitalizácia objektu a pod.) z rodiny ,dediny, mesta; posúdiť kvality aj nedostatky novodobého prostredia, vie naň reagovať a pretvárať si ho;

Téma: Škola v galérii (galéria v škole)

Obsahový štandard:

- obraz pre päť zmyslov;

Výkonový štandard:

- *Žiak má:* pochopiť tvorivé uvažovanie autorov výtvarných diel (staré nových možností vyjadrovania v modernom umení);
- *Žiak dokáže:* pochopiť diela autorov: F. Kupka, D. Mondrian, J. Pollock, minimalizmus, Eva Hesse, sochár H. Moor, J. Mathé umenie – príbehovosť, moderné umenie experimentovanie); spoznať abstraktné diela (či musí výtvarné dielo zobrazovať predmet, človeka, jav);
- *Žiak vie:* interpretovať vybrané dielo (kresba, maľba, koláž,...); výtvarné reakcie na tradičné formy (architektúry odevov, jedál, zvykov ...), obraz pre päť zmyslov;

4. Metódy a formy

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených

cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť využívame motivačné metódy, ako je motivačné rozprávanie (približovanie obsahu učenia), motivačný rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), motivačný problém (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), motivačnú demonštráciu (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozičné metódy využívame pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva), rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), demonštračná metóda (demonštrácia obrazov), pozorovanie (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), manipulácia s predmetmi (práca so symbolom, didaktická hra). Využívame i IKT zdroje.

Organizačné formy, ktoré môže učiteľ použiť vo vyučovaní:

- frontálne vyučovanie
- skupinové vyučovanie

5. Učebné zdroje

výstavy, časopisy, ilustrácie, ilustrácie detských i moderných ilustrátorov, IKT

Edukačné DVD – výtvarná výchova

Literatúra:

Čarný, L., Macko, A.: Výtvarné techniky I. Bratislava, SPN 1975.

Macko, A.: Výtvarné techniky II.

Pijoan, J.: Dejiny umenia 1.-9. Bratislava, Ikar 1999.

Banaš, J. a kol.: Didaktika výtvarnej výchovy. Bratislava, SPN 1989.

Věra Roeselová: Řady a projekty ve výtvarné výchově

www.rozvojovevzdelavanie.sk

www.varianty.cz

<http://www.mcedu.sk/Default.aspx?CatID=158>

<http://www.modernaskola.sk/un,c54/Vytvarna-vychova>

6. Hodnotenie

Hodnotenie má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Učiteľ musí brať ohľad na jeho schopnosti, nadanie, ambície a vkus. Pri hodnotení žiaka má prednosť porovnávanie jeho výkonu s jeho predchádzajúcimi výkonmi a s nastavenými kritériami pre porovnávanie s výkonmi iných žiakov.

Pri zohľadnení osobitostí každého žiaka poskytuje obraz o rozvrstvení škály kvality prístupu, výkonu, poznania, schopnosti zaujať stanovisko a výsledku činnosti v porovnaní medzi jednotlivými žiakmi. Nehodnotíme teda len výsledok činnosti, ale celý proces a prístup žiaka v rámci tohto procesu.

Forma hodnotenia

- túto formu príležitostne kombinovať so sebahodnotením
- uprednostňovať osobný, diferencovaný prístup
- hodnotiť výtvarný prejav na každej vyučovacej hodine

VÝTVARNÁ VÝCHOVA 7. ROČNÍK

Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Názov predmetu	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
Ročník	7. ročník
Časový rozsah výučby ŠVP/ŠkVP	1 hodina, spolu 33 vyučovacích hodín 1/0 h.
Škola	Základná škola Jozefa Hanulu, Školská 927/2, Liptovské Sliache
Názov ŠkVP	Tradície regiónu v srdciach našich žiakov
Stupeň vzdelávania	Nižšie sekundárne vzdelávanie ISCED 2
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Predmet **výtvarná výchova** (ďalej VYV) nižšieho sekundárneho vzdelávania plynulo nadväzuje na výtvarnú výchovu v primárnom vzdelávaní. Ďalej vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou – z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebvýjadrovania sa.

Rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Vzhľadom na psychický vývin zodpovedajúci veku, ustupuje spontánny prístup k vyjadrovaniu seba samého a vyjadrovaniu vonkajších podnetov. Väčšina žiakov v tomto období stráca svoju prirodzenú výrazosť. VYV sa musí podieľať na tejto transformácii. Uskutočňuje sa to:

- dôrazom na objaviteľský prístup k technikám, vyjadrovacím prostriedkom a médiám, nahradením nedostatku formálnych zručností pri vyjadrovaní reality, postupmi ktoré takéto zručnosti nevyžadujú;
- s väčším dôrazom na myslenie žiaka, na príčinné súvislosti, vzťahy medzi javmi a poznávaciu funkciu umenia i vlastného vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami.

Metodické východiská predmetu

Vyučovanie VV je programovaný a riadený proces, v ktorom učiteľ iniciuje, rešpektuje a podporuje nápady a individuálne riešenia žiaka.

Východiskami tohto procesu sú:

1. činnosti žiakov, ktoré vychádzajú z myšlienkových, formálnych a technických procesov výtvarných a vizuálnych umení. Sú založené na súčasnom stave poznania vizuálnej kultúry;

2. témy/námety/obsahy zobrazovania, ktoré majú svoj dôležitý antropologický a kultúrny charakter;

VYV predstavuje v rámci obsahu vyučovania jedinečnú možnosť tematizovať základné antropologické koncepty:

- a) koncepty časopriestoru (čas, priestor, pohyb, mierka, hĺbka, výška, šírka ...),
- b) kultúrne archetypy vyjadrovania prírody (živly, prírodné polarita...),
- c) kategórie estetického prežívania (krása, škaredosť, neurčitost', drsnosť, jemnosť ...),
- d) kategórie uvedomovania si osobnej a kultúrnej identity (ja, iný, cudzinec, priateľ, postihnutý...; kultúrne rozdielnosti vo vizuálnom vyjadrovaní sveta),
- e) kategórie afektivity (radosť, bolesť, smútok, náladu ...).

Žiak spracováva (mentálne i formálne) symboly, ktoré vizuálne vyjadrujú jeho predstavy a fantazijné koncepty, alebo sa odvolávajú na javovú stránku sveta. Na rozdiel od iných predmetov, ktoré sa zaoberajú niektorými z týchto tém, VYV angažuje osobnosť žiaka v inom zmysle: neučí sa o nich, ale vyjadruje ich, hľadá svoj spôsob ich vyjadrenia. To kladie vyššie nároky na senzomotorické a afektívne ciele predmetu a tým dopĺňa predmety v ktorých prevažuje cieľ kognitívny.

3. v reflexii diel výtvarného umenia, dizajnu, architektúry, filmu a videa;

V nižšom sekundárnom vzdelávaní sa zvyšuje dôraz na poznávanie a veku primeraný rozbor diel vizuálnej kultúry – jednak kľúčových diel reprezentujúcich historické epochy a kultúry, jednak diel reprezentujúcich súčasné tendencie vizuálnych umení.

2. Ciele predmetu

Ciele výtvarnej výchovy na úrovni nižšieho sekundárneho vzdelávania sú:

Kognitívne ciele

- Poznávať jazyk vizuálnych médií – jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií.
- Rozumieť im a tak zvyšovať uvedomelosť reflexie vizuálnej kultúry.
- Poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich. Poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia a iné kultúry.
- Cez vlastnú činnosť žiaka uvádzať k poznaniu a vedomej reflexii sveta vizuálnych znakov (multimédiá, reklama, výtvarné médiá, architektúra, dizajn), k vedomému používaniu zobrazovania a jeho kritickému selekcii.

Senzomotorické ciele

- Vedome rozvíjať tvorivosť.
- Umožniť žiakovi vývoj od detského, spontánneho spôsobu vyjadrovania k vyjadrovaniu cieľavedomému, s dôrazom na vlastný prístup, vlastný názor a vkus.
- Naďalej rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov.
- Prostredníctvom VV rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch.
- Formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník.

Socioafektívne ciele

- Formovať kultúrne a postoje.
- Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradíciám, ale na úrovni aktuálneho vnímania problematiky vyjadrovania sveta umením.
- Formovať celistvú osobnosť.
- Prístupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania.

Osnovy VYV podporujú medzipredmetové väzby, interdisciplinárnosť vyučovania, pri zachovaní špecifík spôsobu poznávania sveta prostredníctvom výtvarnej výchovy. Zapájajú citovosť, afektivitu, expresivitu a obrazovú konceptualizáciu, ktoré sú vlastné výtvarnému vyjadrovaniu, do vzťahu aj s inými, prevažne kognitívnymi predmetmi. V rámci nižšieho sekundárneho vzdelávania to predstavuje vedomé hľadanie formálnych a obsahových súvislostí s prírodovednými i humanitnými predmetmi a s inými druhmi umenia.

3. Obsah vyučovacieho predmetu

Vo výtvarnej výchove je väčšina vedomostí získavaná a zároveň overovaná prostredníctvom praktických činností žiaka; časť vedomostí o výtvarnom umení a vizuálnej kultúre sa utvára počas motivačnej, expozičnej a diskusnej časti vyučovacej jednotky a je podporená vizuálnymi materiálmi (edukačné DVD, knihy, časopisy).

Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelania sa naučil:

Formálne zručnosti:

- Zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu;
- Vyjadrovacie zručnosti, ktoré predstavujú základy znalostí vyjadrovacích prostriedkov (jazyka) vizuálnych umení (gramotnosť v oblasti vizuálnej kultúry).
- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí),
- dokázať vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film, komiks), rám, pohľad (obraz), charakteristický tvar (plastika),
- hrať sa s jednoduchými animačnými trikmi, kamuflážou a napodobneninou (filmový trik, kulisa, maskovanie, mimikry),
- vytvárať formálne série z jedného motívu a jednoduché variácie motívu,
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, fotografovania, priestorového vytvárania objektu, plastiky a skulptúry,
- vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnérskeho návrhu,
- tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať – prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty,
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce (regiónu), svojho sociálneho prostredia,
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovať charakteristické podnety rôznych (vybraných) tendencií umenia 20. st. až po súčasnosť,
- vo svojom vyjadrovacom procese (výtvarnom, hudobnom, literárnom) spracovávať podnety z iných predmetov.

Technické zručnosti

- zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixy, uhlík, drevko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtľa, valček a pod.),
- kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania,
- zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palette i na obraze; vyfarbovať tvar, plochu viacerými spôsobmi prostredníctvom štetcového rukopisu (napr. šrafúra, pointilizmus, roztieranie, zapúšťanie),

- zvládnuť konštrukčno-technické úkony s materiálmi (krčenie, zohýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, vrstvenie a pod.), spájanie materiálov v koláži a v asambláži (vkladanie, lepenie, spínanie, viazanie, drôtovanie a pod.),
- zvládnuť techniku konštrukcie vonkajšieho tvaru – balenie (paketáž), obliepanie, obväzovanie, odrôtovanie,
- zvládnuť jednoduché techniky otláčania (frotáž, dekalk, monotypia, papierorez, sádrorez linorez a pod.),
- zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov, otláčania do modelovacej hmoty a jednoduchého odlievania reliéfu do sadry,
- zvládnuť techniku skladania a spájania priestorových tvarov do asambláží,
- zvládnuť základné grafické operácie na počítači.

Mentálne spôsobilosti

- Rozvoj schopností a získavanie zručností v oblasti vnímania skutočnosti a prežívania zážitku, vyjadrovania fantázie, predstáv a nápadov (vlastných koncepcií), rozumového posudzovania, konvergentného a divergentného myslenia.
- vedieť odôvodniť výber časti alebo prvkov zobrazovanej skutočnosti (čo zobrazíť) alebo hľadiska (dôležité – nepodstatné, zaujímavé – nezaujímavé),
- chápať niektoré spôsoby notácie (mapa, partitúra, plán) ako výtvarný spôsob vyjadrovania skutočnosti,
- vnímať a analyticky porovnávať charakter okolitej krajiny, svojej obce, svojho bydliska s inými typmi krajín, architektúr – uvedomiť si a výtvarne reflektovať špecifiká svojho kultúrneho a fyzického prostredia (charakteristické prvky obce, mesta; pamiatky) ...,
- uvedomovať si možnosti výtvarného vyjadrenia niektorých podnetov prírodovedy (napr. premeny látok, váhy, zmeny skupenstva, magnetizmu, páky), geometrie, (tvarov, povrchov, línií, bodov, obsahov) matematiky (počtu, množín, sčítania, odčítania, násobenia, delenia) ...,
- pokúšať sa o charakterizáciu seba samého, o vyjadrenie svojich typických znakov, o vlastnú ikonografiu, erb, značku, logo.

Téma: Možnosti zobrazovania videného sveta

Obsahový štandard:

- Kresba priestoru
- Námet- zátišie
- Maľba krajiny, jesenná kresba

Výkonový štandard:

-
- *Žiak vie:* Vyhl'adávať a dopĺňať základné prvky výtvarného vyjadrovania; Rozvíjať pozorovacích schopností a zmysel priestoru.
- *Žiak dokáže:* Chápať priestorové vzťahy; kresliť linkou a šrafovaním. Pestovať vzťah k životnému prostrediu a zodpovedný prístup k jeho ochrane.
- *Žiak vie využiť* znalosti farieb (teplé a studené) pri maľbe jesennej krajiny.

Téma: Výtvarný jazyk, základné prvky výtvarného vyjadrovania

Obsahový štandard:

- Poriadok a chaos
- Usporiadanie prvkov v kompozícii
- Geometrická kompozícia

Téma: Výtvarné činnosti inšpirované dejinami

Obsahový štandard:

- Renesančné umenie
- Renesančný portrét

Výkonový štandard:

- *Žiak dokáže:* Zachytiť presnú líniu tvarov; Diskutovať o tradičných atribútoch zobrazenia objektu, predmetu a postavy; Zvyšovať svoju zručnosť pri práci s rôznym materiálom a novými technikami; Použiť techniku štvorcovej siete.

Téma: Podnety architektúry a dizajnu

Obsahový štandard:

- Typ, funkcia a výraz stavby
- Architektúra budúcnosti;
- Dizajn úžitkového predmetu;

Výkonový štandard:

Žiak dokáže: Chápať vzťah medzi funkciou a vzťahom; určiť farby, harmóniu, kontrast; Navrhnuť šperk; Rozvíjať predstavivosť a fantáziu;

Téma: Podnety tradičných remesiel

Obsahový štandard:

- Podnety krajčírstva alebo čipkárstva
- Návrh na čipku, ornament

Výkonový štandard:

- *Žiak je schopný:* Objaviť nové technické možnosti, získať záujem o tradičné ľudové remeslá; rozvíjať manuálnu zručnosť; správne sa inšpirovať ľudovým ornamentom pri tvorbe vlastného návrhu; kceptovať kultúrnu rozmanitosť vo svojom okolí.

Téma:Elektronické médiá

Obsahový štandard:

- Poznať a porovnávať rôzne médiá
- Transformácia tvaru na iný tvar
- Portrét osobnosti

Výkonový štandard:

- *Žiak vie:* porovnať jednotlivé médiá, pozná ich špecifiká, je oboznámený so zásadami morfinu a vedieť ich využiť vo fázach kresby.

Téma: Podnety hudby

Obsahový štandard:

- Výtvarné stvárnenie nálady a rytmu hudobnej skladby
- Príslovie a pranostika

Výkonový štandard:

- *Žiak vie:* štylizovať; vie nakresliť vlastné poňatie (vnímanie) hudobného motívu; výtvarne vyjadriť svoj dojem zo slov.

Téma:Tradícia a identita

Obsahový štandard:

- Ornament
- Rozprávka, príbeh, legenda
- Jánošík
- Modelovanie, pletenie

Výkonový štandard:

- *Žiak má* vedomosti o krajine svojho okolia, o tradíciách svojho regiónu.
- *Žiak vie* správne vnímať ornament ako prejav rytmu, symetrie a asymetrie.
- *Žiak dokáže* objaviť nové technické možnosti, získať záujem o tradičné ľudové remeslá; rozvíjať manuálnu zručnosť.

Téma:Výtvarné umenie a životné prostredie

Obsahový štandard:

- Krása prírody a predmetov vytvorených človekom
- Kompozícia postáv so zachytením pohybu
- Štruktúra rastliny

Výkonový štandard:

Žiak dokáže rozvíjať detskú fantáziu a predstavivosť; vnímať potrebu zdravého životného štýlu; vnímať potrebu ochrany životného prostredia; správne zachytiť postavu v pohybe.

4. Metódy a formy

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť využívame motivačné metódy, ako je motivačné rozprávanie (približovanie obsahu učenia), motivačný rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), motivačný problém (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), motivačnú demonštráciu (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozičné metódy využívame pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva), rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), demonštračná metóda (demonštrácia obrazov), pozorovanie (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), manipulácia s predmetmi (práca so symbolom, didaktická hra). Využívame i IKT zdroje.

Organizačné formy, ktoré môže učiteľ použiť vo vyučovaní: frontálne vyučovanie; skupinové vyučovanie; diferencované a individualizované vyučovanie

5. Učebné zdroje

- Výstavy,
- časopisy,
- ilustrácie,
- ilustrácie detských i moderných ilustrátorov,
- IKT;
- edukačné DVD – výtvarná výchova

Literatúra:

Čarný, L., Macko, A.: Výtvarné techniky I. Bratislava, SPN 1975.

Macko, A.: Výtvarné techniky II.

Pijoan, J.: Dejiny umenia 1.-9. Bratislava, Ikar 1999.

Banaš, J. a kol.: Didaktika výtvarnej výchovy. Bratislava, SPN 1989.

Věra Roeselová: Řady a projekty ve výtvarné výchově

www.rozvojovevzdelavanie.sk

www.varianty.cz

<http://www.mcedu.sk/Default.aspx?CatID=158>

<http://www.modernaskola.sk/un,c54/Vytvarna-vychova>